

Te Peretitenira'a No Porinetia farani

PIHA PUTURA'A PARAU 'API Mahana toru 22 nō Tiurai 2020

Te mau Fa'aotira'a a te 'Āpo'ora'a a te mau Fa'aterehau

'Ōpuaraa ture Fenua nō te tauturu 'i te mau 'oire 'i te pae 'o te 'ohipa tōtiare

'Ua haamana te 'Apooraahau 'i te hō'ē 'ōpuaraa ture Fenua 'e hōro'a ra 'i te pāruu 'a te ture 'i mua 'i te mau faaotiraa mana 'a te mau 'oire, te mau piha 'ohipa 'oire 'e te mau pū 'ohipa 'a te hau 'e 'ohipa nei 'e te mau 'oire 'e 'o tei haamanahia 'i teie mau 'ava'e nei 'i te pae 'o te mau tauturu tōtiare, 'ei mau arata'iraa 'o tei rave rūhia mai nō te haapeepee 'i te mau tauturu 'i tei topa 'i roto 'i te taupupū faatupuhia 'e te tirotiro piihaia te « SARS-CoV-2 'aore rā 'e te « covid-19 ». 'O te 'oomoraa teie 'i te faaueraa mana nō te faa'ohiparaa moni tauturu nā te mau 'oire 'o Porinetia farani, 'ei rave'a tauturu 'ā te Fenua.

'Inaha ho'i, nō te faaotiraa 'e 'ōpanipani 'i te huiraaatira, ravehia 'i te 21 'o mātī 2020, hope atu ai 'i te 21 'o mē, nā te reira 'i tūra'i 'i te taupupū 'o te 'imiraa faufaa, 'E rave rahi 'utuāfare, 'i roto na ho'i 'i te fifi tōtiare, 'ū'ana roa atu ai ho'i tō rātou fifi 'i te 'ereraa 'i te 'ohipa 'e te moni mahana.

Te piha nō te mau faahoturaa 'i te mau 'oire : faanaho faahouraaa 'i te tarena hi'opo'araa 'i te mau aniraa nō atete

'Ua haamana te 'Apooraahau 'i te tauraa tarena matuturaa 'i te aniraa tauturu 'a te Fenua nā te mau 'oire. 'Ua taupupū mai na te mau aniraa tauturu 'a te mau 'oire nā roto 'i te faataime araahiaa te piti 'o te hatuaraa mā'itiraa Tāvana, faatupuhia 'e te covid-19, taere mai ai ho'i te haamauraa 'i te mau 'Apooraa 'oire 'āpī 'e te mā'itiraa 'i te mau Tāvana 'āpī ho'i.

Nō te reira, 'e nō te hōro'a 'i te hō'ē taime pāpū, nō te faaineine mai te mau 'oire 'i tā rātou mai aniraa tauturu, 'ua faaotihia 'e tura'i te tai'o mahana faaho'iraa pu'e parau mana 'i roto 'i te mau piha 'ohipa 'a te DDC 'e tae roa 'i te 15 'o tetepa nei. 'E matara te te mau hi'opo'araa mai tei matau noahia 'i te 1 'o atete nei.. nō reira te tātō'araa 'o te tarena faa-auhia 'ua tura'i ato'ahia ia, faa-auhia te tātō'araa 'o te tarena faa-auhia 'e te faaueraa mana nō te 26 'o novema 2010 'ua faaroahia nō te 15 mahana. 'E faa'ohipahia teie tauraa taa'ē nō teie noa 'ava'e atete.

Hi'opo'araa 'i ni'a 'e 9 taiete 'e GIE tei 'ôpani

'Ua 'ite-au te 'Apooraahau 'i te hi'opo'araa ravehia 'e te Faatereraa 'o te piha tîaau tereraa 'ohipa 'a te Hau 'i ni'a 'e 8 taiete 'e 1 taatiraa 'imiraa faufaa 'o tei 'ôpani tetahi 'o râtou 'e rave rahi matahiti 'i teie nei 'e aore-â râ 'i 'iritihia mai ni'a 'i te mau tapura morare. 'E nô te mea 'e tuhaa tâ te fenua 'i roto 'i tauâ mau taiete nei, 'ua tae ato'a ia te taima nô te faatîti'aifaro 'i te reira.

'I tenuare 2020, 'e 25 taiete tei tai'ohia 'i Porinetia, 13 'e mau taiete 'âmui, 10 taiete otahi 'e 'e 2 GIE 'o tei roto ato'a te Fenua. Te tahi 'o teie mau taiete 'e mea hinaarohia 'e te Fenua, nâ ni'a ihoâ 'i te arata'iraa 'o te tute 'avei'a 'a Porinetia. 'Ia tai'ohia te tapura faufaa 'a teie nau GIE 'e 2 tei ni'a 'i te faito moni ra 'e 42 287 419 375 toata, 'e fatuhia 'e 42% 'e te Fenua. 'Ua faa'ohipahia mai na teie rave'a nô te faahotu 'i te 'imiraa faufaa 'a Porinetia, te faaô nei 'o ia 'i roto 'i te mau 'imiraa 'fâna'ohia 'e te fenua mai teie :

- 'e 7 'i te pae 'o te toro'a tumu fenua, te faaapu, te tautai, te faaamuraa animara 'e te faaapu poe ;
- 'e 6 'i te pae 'o te utaraa ('e 3 'e tere noa nei-â 'i te utaraa nâ te reva) ;
- 'e 5 'i te pae 'o te îto uira ;
- 'e 2 nô te faahoturaa 'imiraa faufaa ;
- 'e 2 nô te faanahoraa fenua 'e te mau nohoraa ;
- 'e 3 nô te pârruru natura, te afata teata, te fâriiraa râtere.

'Api 'âpî nô te tahua natiraa Lexpol

'Ua 'ite-au te Apooraahau 'i te 'api 'âpî 'o te natiraa 'a te Hau 'ei mana faa'ohipa 'i te tahua 'itenati Lexpol.

'Avarihia 'i 2008, 'ua haamaita'i noahia mai teie tahua 'ite nati. 'I teie mahana 'ua vauvauhia mai tô na tau-haamaita'iraa, 'o te faa'ohie atu-â 'i tô na faa'ohiparaa 'e te mau titaaraa piha 'ohipa 'e rave rau 'a te Fenua, te mau piâraa parau mana, nâ reira te mau ve'a 'a te Hau. 'O teie ato'a te moihaa rorouira nâ te feiâ 'ohipa 'a te Hau (te mau parau mana nô te mau piiraa tata'u mâtete 'a te Hau, te 'ohiparaa nâ te atea 'o (te mau nene'iraa ve'a 'a te Hau JOPF, 'e te mau parau mana 'a te Hau).

'E 555 000 taata 'i te matahiti te tai'o mai nei, 'i te rahiraa 'e 5 134 514 'api parau. 80% 'ei mau taata nô te fenua nei 'e 8% nô Farani 'e te tai'o nei 'e 400 000 'api parau.

Nô te feiâ 'e faa'ohipa 'i teie rave'a Lexpol, nô te mâ'imiraa ia 'i te mau turamaraa mana. Te 'imi rahihia nei, tei ni'a ia 'i te mau faa'oreraa tute, te mau tauturu moni, te mau piâraa parau mana, te mau 'oire, te mau piha 'a te Hau, te tapura faufaa, te mau tata'uraa ti'araa 'ohipa nâ te Hau, te faatuharaa 'e te faito moni 'ava'e faaâuhia 'e te ture 'ohipa.

Nô te rahi 'o te parau haaputuhia 'i roto 'i teie tahua atiraa, 'ua faarahi ato'ahia te aveave turama, 'ua faa'ohiehia te mau mâ'imiraa 'api. Nô te faa'ohie 'i te mâraramaramaa 'i ni'a 'i te mana Fenua, 'e puta mai te mau turamaraa pâpû 'i ni'a 'i te mau tuharaa mana 'e mauhia 'e Porinetia, 'e tâ te Hau nui.

'E 'inaha, 'ua 'âano atu-â te parau turamaraa 'i ni'a 'i te tereraa faufaa. Te hôro'a mai nei teie tahua natiraa 'i te tâato'araa 'o te mau faaotiraa mana 'e te mau paparaa parau 'i ni'a 'i te tapura faufaa 'a te Fenua 'e tō na faa'ohiparaa.

'Opuaraa ture 'avei'a 'a te mau 'ihi-numera 'i Porinetia nei

'E 24 taiete hâpa'o faufaa e 'e 36 'ihi-numera faufaa. 'E 'ohipa faufaa rahi tâ râtou 'e rave nei nô te hâpa'o 'i te tereraa faufaa 'a te mau taiete 'o te fenua nei, nô te tí'âau maiteraa ihoâ râ 'i te puta faufaa 'a te mau taiete 'ohipa.

Nô te haamaita'i atu 'i te turamaraa tai'o faufaa 'e tereraa faufaa 'e te faatoro'araa 'i teie 'ohipa haapa'o faufaa 'i te fenua, 'ua haamana te 'Apooraahau 'i te 'ôpuaraa 'avei'a nâ teie feiâ toro'a 'e 'o te tuuhia atu 'i mua 'i te mau 'auvaha 'o te 'Apooraa rahi 'a Porinetia.

'I roto 'i teie 'ôpuaraa te mau faaheporaa 'amui 'a te mau 'ihi-numera 'o te hinaarohia 'ia 'ohipa râtou mât ô râtou 'aravihi, te feruriraa paari 'e te vârua ti'amâ, mâ te tâvini 'âfaro 'i tâ râtou mau hôani, te turama pâpû 'e te arata'iraa 'ohipa 'e tae roa 'i te hope'a. Tei roto ato'a teie 'ôpuaraa te parau 'o tâ râtou mau târifa 'ohipa 'e te mau tutâperepereraa nâ reira te turaraa 'ohipa 'a te mau 'ihi-numera 'i mua 'i tâ râtou rēni faauerā.

'Ôpuaraa huriea haapâpû ra 'i te mau tumu horo'ahia ai te pâtana faa'ohiparaa manureva uta taata nâ roto 'i te mau taamotu

'Ua haamana te 'Apooraahau 'i te 'ôpuaraa huriea tuuhia 'e te Faaterehau 'o te mau utaraa nâ te reva 'i roto 'i te mau taamotu, te fâ, 'o te faa'ohiparaa ia 'i te ture Feua nô te 25 'o fepuare 2016 'i ni'a 'i te mau tumu 'e fâriihia ai te hô'ê taiete 'ia faa'ohipa 'i te utaraa taata nâ te reva 'i roto 'i te mau taamotu.

'O te faarava'iraa teie 'i te faauerā mâtâmua 'o te utaraa mai roto mai 'i te huriea 'o te 22 'o tiurai 1999, nâ teie faauerā mana 'e faaâpî 'i te faanahoraa 'o te mau tere manureva 'i roto 'i te mau motu 'e te 'âpapa ato'araa 'i te mau tahua manureva, te mau tahua ti'amâ tauhia 'e te mau taiete 'ê'ê 'e te mau tahua faataahia 'ei tahua 'i raro a'e 'i te faauerā 'a te hau (OSP).

Tape'ahia mai 'e piti huru tahua tei te au 'o te faito faâuhia :

- 12 tahua 'e fâriihia te tâato'araa 'o te mau taiete manu 'ia tau atu ;
- 'E 34 tahua 'ei parau faati'a nâ te Fenua (OSP).

Nô te mau tahua manu 'i raro 'i te mataraa 'a te fenua, titauhia te hô'ê parau faati'a 'o te tuuhia 'i roto 'i te piiraa tata'u 'o te riro mai 'ei tahua manatahi nâ te taiete 'e haru 'i te mâtete (DSP) 'o 'oia te nehenehe 'e fâna'o 'i te tauturu 'a te Fenua 'ia au 'i te puta parau faaâu faoti mana 'a te 'Apooraa Faaterehau.

Te nene'iraa puta mâtâmua « Toro'a » faataahia nô te mau tumu parau 'o te 'ohipa, te ti'araa 'ohipa 'e te haapiiraa toro'a

« Toro'a » 'e puta nene'ihia 'i te mau toru 'ava'e ato'a faataa taa'êhia nô te 'ohipa, te ti'araa 'ohipa 'e te haapiiraa toro'a 'i Porinetia nei. 'E puta 60 'api nene'ihia te mau turamaraa, te

feiâ 'ohipa, te mau mana'o taata 'e te mau arata'iraa faufaa rahi. Tei roto ato'a te mau turamaraa faufaa nô te mau taiete 'ohipa 'e 'imi ra 'i te feiâ hinaaro haapii.

Nâ te taiete nene'i ve'a Tahiti Infos 'e te taiete ve'ave'a 'afata teata « Fenua TV » teie 'ôpuaraa. Nene'ihia nô te huiraatira 'e rave rau : te feiâ toro'a 'e 'imi nei 'i te faananearaa 'i tô râtou 'ite, 'o te 'imi nei 'i te 'ohipa, te mau taiete unuma tâ te Hau anei etv... 'E 'api 'itenati ato'a te 'âpee 'i teie ve'a nene'i « Toro'a » : toroa-mag.com, nâ na ihoa tâ na rêni totiare.

'E 3000 ve'a te nene'ihia nô teie taima mâtâmua, 'e 'o te 'ôperhia 'i roto 'i te mau 'oire mai Papara mai tae atu 'i Mahina, nâ roto 'i te mau pû hâpa'o nei 'i te parau 'o te 'ohipa, te mau fare haapiiraa toro'a, te mau aupupu pâruru taata 'ohipa 'e tâ te mau fatu 'ohipa. Nâ reira 'i roto 'i te 'Apooraa rahi 'e te 'apooraa matutu tu'arau, faanaho ato'ahia te 'opereraa nâ roto 'i te mau fare haapiiraa.

Faa'ohiparaa 'i te mârarama taa'ê 'i Porinetia

'Ua riro te tauraa 'ite 'e te 'ihianoaa 'âpî 'ei 'ohipa rû nâ te ao nei nô te faahoturaa totiare 'e te 'imiraa faufaa taraire, 'e rave'a faatura 'i te arutaimareva 'e te ora maita'i 'o te mau nunaa.'e rave'a faahiahihi nô te haamaita'i atu 'i te mau faaûraa tata'u 'i tei tau matara ai te mau tata'uraa mâtete 'o te mau fenua nâ te ao nei 'e 'o te haere atu ra 'i te rahi 'e 'o tei haaparuparuhia 'e te ma'i covid-19 nâ te reira ato'a 'i faa'ite mai 'i te faufaa rahi 'ia faahotu 'e 'ia faatu'atihia 'i ni'a 'i te mau niu 'o te 'imiraa faufaa 'e te 'ite.

Tei ni'a a'e na 'o Eropa 'i teie 'ê'a 'e turu nei 'i te mau rave'a 'o te 'ihianoaa 'âpî 'i roto 'i te mau tuhaa fenua ato'a, nâ reira 'i te mau fenua nâ te ara moana, 'e te haamauraa 'i te rave'a 'âpî pihia te S3 « *Smart Specialisation Stratégie* ». nâ teie rave'a 'e tura'i 'i te mau tata'uraa 'i te pae 'o te 'imieaa faufaa ravehia 'e te poritita mâ'imiraa nô te faatupu 'i te haafaufaraa 'o te mau tuhaa 'o te 'imiraa.

'E haamauhia te S3 'i Porinetia nei 'i ni'a 'i te hô'ê tu'atiraa mana'o 'amui nô te ananahi 'o te Fenua. Nâ te mana 'o te fenua 'e te tâato'araa 'o te puai ora 'o te feiâ mâ'imi 'e tî'aau mai, te mau fatu 'ohipa, te piha tapihoo 'e tapihaa, te mau tâatiraa 'e te mau 'âmuiraa taiete toro'a tata'itahi. Nâ teie raveraa 'âmui 'e matara mai ai te niu i ni'a 'i te mârarama 'âmui hinaarohia nô te haamau 'i te hô'ê 'avei'a 'e tu'ati maita'i 'i ni'a 'i te vairaa totiare 'imiraa faufaa 'o te fenua, 'e tâ na mau toro'a mau.

Nâ te Fenua 'e pairati 'i te mau 'apooraa matutu 'amui mai te feiâ nô teie pae 'ohipa turuhia mai 'e te Hau nui 'e nehenehe atu ai 'e faaineine 'i te puta arata'i 'e te tarena 'ohipa nô te nene'i 'i te mau faaotiraa hope'a 'a te S3 'i Porinetia farani, 'o tei te niu pâpû nô te 'âpee 'i te mau taiete 'ohipa 'i roto 'i te taui haamaita'iraa 'o te 'ihianoaa, 'e nô te titau ato'araa 'i te tauturu 'a Eropa.

Târifa uira : toparaa 10% 'i te 1 'o atete nô te 'aimamau 'amu na'ina'i 'i te uira

'I muri a'e 'i te hô'ê faarava'iraa parau faa-au 'e te taiete uira 'o Tahiti, 'o tei tuuhia atu 'i mua 'i te 'Apooraahau 'i te 3 ra 'o tiurai, 'ua fârii te 'Apooraahau 'ia faatopahia te tarifa uira nô te mau 'utuâfare 'amu na'ina'i noa 'i te uira 'ia tae 'i te 1 'o atete 2020.

Te faito PO mai te 19 'e te 17 toata te kiro uati topa mai 'i te faito P1 mai te 39 topa mai 'i te 35 toata te kiro uati, oia ho'i 'e toparaa 10% nô te mau 'utuâfare 'amu na'ina'i 'i te uira. 'O tei te tahi arata'iraa 'ohipa nô te Faatereraa nô te haamâmâ mai 'i te hopoi'a 'a te mau 'utuâfare oraraa fifi, faatupuhia 'e te fifi ma'i pee covid-19.

Tauturu moni nô te faanaho 'i te 'ôpuaraa « Marquises Code Camp »

'Ua fârii te 'Apooraahau 'e faataa 'i te tauturu moni nô te tereraa 'ohipa 'a te haapiiraa tporo'a (CNAM) nô te târena 'ohipa ra « Marquises Code Camp » 2020.

Tei roto 'i te parau faaâu matahiti nô te mau fâ 2019-2021 'o novema 2018, te 'âpee nei te CNAM 'i te mau arata'iraa haapiiraa rênihia 'e te Faatereraa Fenua « faahotu 'i te mau târena haapii nô te oaraa 'o te oraraa. Te haamauraa 'i te haapiiraa « faahotu 'i te târena haapii 'i te mau tôro'a rorouira » te târena Smart Polynésie, te tororaa 'i te fenua raro moana Natitua 'e tae atu 'i Matuita, te faahoturaa 'i te mau 'âmaa rorouira nô te pu'etau 2019 nô te « Tahiti Code Camp », 'o teie te tahi rii mau 'avei'a 'e arata'ihia nei 'e te CNAM.

Te tumu teie, 'e 'afa'i ai te Fenua 'i tâ na turu moni nô teie haapiiraa « Tahiti Code Camp » 'e 'ohipahia 'i ni'a 'i te rorouira 'itenati. 'Ua faataipe hapiiraa teiteihia teie haapiiraa tôro'a, 'e tupu teie 'i te roaraa 10 hepetoma faataahia nô te u'i 'âpî Nuuhiva 15 tae atu 'i te 30 matahiti, nô roto mai 'i te oraraa tôtiare raro ('o tei faaru'e anei 'i te haapiiraa, te 'imi ra anei 'i te 'ohipa).

'E 'ôpuaraa ato'a teie nô te faatupu 'i te hô'ê pupu taata 'aravihi 'i ni'a 'i te faa'ohiparaa 'i te rorouira 'o te nehenehe 'e hôro'a atu 'i te haapiiraa 'ia vetahi at. Tâ na tapura faufaa matahiti tei te tai'o 'e 7,7 mirioni tota, te âmo nei te Fenua 'e 5 mirioni toata, 4 mirioni âmohia 'e te faatereraahau tî'âau 'i te feiâ rave 'ohipa 'a te hau, hâpa'o ato'a 'i te poritita 'o te rorouira, 'e 1 mirioni nô roto mai 'i te faatereraahau 'o te 'utuâfare, hâpa'o 'i te 'aifaito 'o te manuiaraa.

Haamauraa 'i te mau piâraa parau reo tahiti reo farani 'i Porinetia farani

'Ua vauvau te Faaterehau 'o te faatoro'araa reo ma'ohi, 'i mua 'i te 'Apooraahau te hô'ê faaotiraa 'e faaue ra 'ia faa'ohipahia nau reo 'e piti 'i ni'a 'i te mau papa'i arata'i 'o te mau 'aau huiraatira 'i Porinetia nei.

Nâ mua roa 'e faa'ohipahia nau reo 'e piti « reo farani 'e te mau reo 'o te fenua » nô roto 'i te mau pô 'ohipa 'i raro a'e 'i te tî'auraa 'a te Fenua :

- te mau pâpa'i faaâra 'i ni'a 'i te purumu 'e te mau 'aau huiraatira
- te mau pâpa'i arata'i 'i ni'a 'i te mau fare toro'a
- 'i ni'a 'i te mau parau faa'î nô reira te 'itenati.

'Ua haamana te 'Apooraahau 'i teie faaotiraa nô te tâato'araa 'o te mau piha 'ohipa 'a te Hau, 'e faaotiraa teie nô te mau pâpa'i arata'i mai te tereraa nô roto 'i te 'oire pô, te fare 'oire, te 'aau muto'i farani, te fae ma'i, etv ... nô roto ato'a 'i te mau motu 'o Porinetia 'e 'ia haafaufaahia te mau reo 'o te râ 'e te râ taamotu.

Nô teie huru piâraa parau pâpa'i taa'ê atu 'i tô na faufaaraa 'e tâpa'o teitei ato'a nô te haafaufaa 'i tô tâtou mau reo. 'Ia 'ore teie 'ohipa 'e ravehia 'aita ato'a ia tônia 'e oraraa, 'e mou ato'a ia te horo'araa 'ite reo 'i roto roa 'i te mau 'utuâfare.

Te faatomoraa 'i tua te utaa î'a 'e te mau 'apa 'o te pahî ra Shen Gang Shun 1

'Ua hi'opo'a te 'Apooraahau 'i te mau rave'a 'e faa'ohipahia nô te faatomoraa 'i te utaa î'a 'e te mau 'apa tautai 'o te pahî tai'a Shen Gag Shun 1, 'o tei ira na 'i ni'a 'i te âau 'o Arutua. Tai'ohia 12 tane î'a 'e 70 tane 'apa te faatomohia 'i tua roa 'i apato'a 'o Arutua.

'Opanihia 'ia faatomo 'i te mau tao'a 'ê atu, mai te urina, te parau 'e te parau me'ume'u, te râau 'e te 'auri. 'e ravehia te mau titi'araa 'i î'a 'i te pahi 'e utahia mai 'i Tahiti. 'Opani 'eta'etahia 'ia uta mai 'i taua mau tauihaa viivii nâ roto mai 'i te tai roto 'o te motu nei.

Titahia teie taiete 'ia faatae 'i te mau turamaraa 'ohipa 'i roto 'i te area 'e 30 mahana, te rahiraa tane î'a 'o tei faatomohia 'e te rahiraa tao'a viivii 'e utahia mai 'i Tahiti.

Te mau rave'a tauturu nô te tomoraa haapiiraa 2020-2021

'Ia tapurahia 'outou 'i 'afata totiare 'a te CPS hou te mônire 27 'o tiurai 2020

'E aniraa nâ te Faaterehau 'o te utuâfare 'e te autahi, 'ua fârii te 'Apooraahau 'i te mau rave'a tauturu faataahia nô te mau 'utuâfare hepohepo nô teie tomoraa haapiiraa 2020-2021. 'E tauturu 'i te mau 'utuâfare riirii 'i mua 'i te teimaha 'o te mau tomoraa hâapiiraa (te mau tauihaa haapiiraa, te hooraa 'ahu, te parau pâruru haapiiraa...)

- Te faito nô te feiâ 'ohipa tei te rahiraa moni 'ava'e,
- Nô te feiâ 'i roto 'i te autahô'ê,
- Nô te feiâ 'ohipa 'ore tei te faufaa 'e ô mai nei (faa'ite tei raro mai tâ na 'i te 25 000 toata 'e fâna'o nei)

'E horo'a monihia hô'ê tuhaa 'o teie tauturu 'e te tahi horo'a tauihaa tauturu ia :

- Tauturu nô te hoo mai 'i te tauihaa haapiiraa 'e te 'ahu 'omono 'e faataehia te moni tauturu 'i tâ na fare moni.
- Te tauturu nô te parau pâruru 'e faatae 'afaro noahia 'i te taiete pâruru.

Nô te mau 'utuâfare fana'o 'i nau 'afata 'e toru :

'E horo'a moni nô te âmo 'i te hooraa mai 'i te mau tauihaa haapiiraa. Faataahia tei te faito matahiti 'o te tamarii haapii :

- Tamarii raro mai 'i te 6 matahiti : 5 000 toata
- 6 matahiti tae atu 12 : 8 000 toata
- 16 matahiti tae atu 21 : 16 000 toata.

Nô te mau 'utuâfare noa 'o te RSPF 'e râtou 'i roto 'i te RNS

'E horo'a moni nô te hooraa 'ahu 'ômo :

- Tamarii raro mai 'i te 6 matahiti : 5 000toata
- 6 'e raro mai 12 : 8 000 toata
- 12 'e raro mai 16 : 8 000 toata

Présidence de la Polynésie Française

Service de la communication

communication@presidence.pf - 40 47 20 00

➤ 16 'e raro mai 321 : 8 000 toata

Nô te mau tamarii haapii raro mai 'i te 6 'o te RSPF 'aore râ RNS, 'e faatae 'afarohia te moni 'i tâ na fare moni tei te faito 10 000 toata.

Tamarii 6 'e 12 matahiti, 'e horo'a rimahia 'e 16 000 toata

Tamarii 12 'e 16 matahiti, 20 000 toata te tauturu

Taumarii 16 matahiti, 24 000 toata tauturu.

Te 'oroïraa 'âpoo 'a te FADES 'i te 'âpoo 'o te 'afata pâruru ma'i 'a te feiâ rave 'ohipa

'I roto 'i te pu'etau 'ôpanipaniraa 'e te faaearaa te mau tere manureva 'i roto 'i te mau motu 'ua taupupu ato'a ia te mau faataeraa parau 'aufauraa CPS 'a te mau motu mai roto mai ihoâ râ 'i te mau toro'a hotera.

'Ua piri 'i te 50% tei 'ore 'i ô mai 'i te CPS, fifi atu ai te 'afata 'e 'ore roa ato'a 'e neheneh faahou 'e tâpapa 'i te taere, tei roto 'ena ho'i te 'afata 'i te fifi 'o te riro 'i te mutu vave noa.

Nô te pâruru 'i te mau 'aufauraa 'e tae atu 'i titema nei, titauhia te CPS 'ia 'aitarahu 'i te moni. Tei roto teie aniraa 'i te tapura faufaa faarav'i n°3 hi'opo'ahia 'e te 'Apooraa rahi, faaôhia te 'aitarahuraa 'a te 'Afata 'a te Hau nui nô te faahoturaa (AFD) 'i ni'a 'i te faito 'e 28,6 miriâ toata amohia 'e te Fenua. Faataa ato'ahia teie tuhaa moni nô te pâruru totiare.

'E faataa te Fenua 'e 6 868 671 338 toata nâ te FADES, nô te haamâmâ mai 'i te hopoi'a 'a te CPS.

'Ôpuaraa ture Fenua 'e tauï ra 'i te puta ture purumu : faaheporaa 'i te mau taiete haapii faahoro

Nâ te faaueraa mana 'a te 'Apooraa rahi 'a Porinetia nô te 24 'o tiunu 1985 haamaita'ihia 'i-au 'i te ture 'âmui 'o te tereraa faura'o 'i ni'a 'i te purumu. Nâ teie ture 'e pâruru 'i ni'a 'i te purumu, nâ na 'e faature nei 'i te faura'o, 'e te taata faahoro, nâ reira te arata'ïraa 'ohipa ato'a 'e tupu 'i ni'a 'i te mau aroa.

'Ia tae ihoâ 'i te hô'ê pu'etau 'e titauhia 'ia haamaita'i, 'e 'ia faatano 'i ni'a 'i te huru 'o te taata 'i ni'a 'i te purumu, te nuuraa 'ihi anohaa 'o te mau pereoo 'e te purumu, nâ reira te arata'ïraa ture, te 'imiraa faufaa 'e te vai atu ra.

'E rave rahi fâ 'o tei haa noahia mai nâ roto 'i teie tauïraa ture purumu, nô te titau anei 'i te toro'a fatu taiete haapii faahoro 'e te parau tu'ite 'e 'ohipa nei 'i roto 'i te piha 'o te êa 'a te hau 'aore râ 'i ni'a 'i te hô'ê pahî râtere. 'E ma'i anei râ tei 'iteahia 'e faaâra vitiviti noa 'i te Faatereraa 'o te êa.

Te haapâpû ato'a nei, nô teie mau hi'opo'araa, ma te 'ore râ 'e faahape 'i te hi'opo'araa 'o tei ravehia mâ te faa'ohipa 'i te rave'a hi'opo'a ma'i, 'e 'ia faaârahia te taata hi'opo'ahia 'i te tereraa 'ohipa. 'Ia 'ore noa atu 'e rava'i, 'e ani te taote 'ia hi'opo'a hohonuhia atu-â nô te haapâpû roa 'i te hi'opo'araa. Te haapâpû ato'a ra teie faaueraa mana 'o te neheneheraa te tahi tafifiraa 'e tupu 'i te taime haruharuraa tiro-tiro, 'i tauâ taime ra 'ia faaârahia ia te piha tî'auu 'i te arata'ïraa 'ohipa 'o te êa 'e tôtiare (ARASS).

Te mau rave'a faaâra nô te faaû 'i te ma'i covid-19

Nâ roto 'i te matararaa te mau tere manureva mai te ara mai 'e te rahiraa mai te râtere 'e tae mai, 'ua haamauhia te mau rave'a pâruru 'eiaha teie ma'i 'ia parare. 'Ua rave 'Apooraahau 'i te hô'ê faaueraa mana.

'A tahi, 'ia aurarohia hô'ê metera area taata tata'itahi. 'Ia faahepohia te poiraa pâruru âho nô te tâato'araa 'o te feiâ ni'a atu 'i te 11 matahiti, 'i roto 'i te mau vâhi 'e fârii nei 'i te huiraatira, 'i roto 'i te mau manureva, te mau pereoo mataienaa 'e te mau vâhi tia'iraa.

'I te hi'oraa 'âmui, te faaueraa ato'a nei teie parau mana, 'ia aurarohia te mau pâruru tôteiare, 'i te mau vâhi 'ohiparaa piriha'o 'e faahepohia 'ia poi te pâruru âho.

Te utu'a faa-auhia nô te 'ore 'e auraro 'i teie mau faaueraa, 'e tae roa 'i te 89 000 toata.

Tauturu moni nâ te mau fare haapiiraa 'a te hau

'Ua fârii te 'Apooraahau 'e faataa 'i te tauturu moni nâ te mai fer haapiiraa 'a Porinetia farani:

- Tuarua 'o Punaauia, tâtâ'iraa tâfare, 'e 29 93 709 toata ;
- Tuarua Maco Teavane, faturaa papa'i haapii, 1 358 178 toata ;
- Tuarua maco Tevane, hooraa mai 'i te mau afata vairaa puta, 2 859 400 toata ;
- Tuarua Henri Hiro, monoraa 'i te mau pâruru mâraramama, 387 985 toata ;
- Tiarua Uturoa-Raiatea, faturaa tauihaa haapiiraa, 1 294 044 toata ;
- Tuarua Uturoa, faturaa tauihaa haapiiraa nô te GOD 'o Maupiti, 2543114toata ;
- Haapiiraa toro'a Uturoa, 'ohipa uira nô te haapiiraa CAP IFCA, 800 442 toata.
-

Tu'aro tamarii haapii; tauturu moni nâ te ASSEP

'Ua haamana te 'Apooraahau 'i te tauturu moni nâ te tâatiraa tu'aro 'a te tamarii haapii 'o te haapiiraa tivira (ASSEP, 'i ni'a 'i te faito moni ra 'e 2124128toata, nô te âmo 'i tâ na tereraa 'ohipa matahiti 2020.

-0-0-0-0-0-